

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vasarhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások, cikkek stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak terfogataért 4 krajczár.
Hivatatos hirdetések külön árszabály szerint számítottak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadottnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Mezőgazdaságunk és gabonakereskedelmünk érdekében.

Irta: Szalay Ottó.
(Folytatás.)

Ennek oka viszont abban rejlik, hogy mint fennebb is mondtam, a külföldi fogyasztó községe nem viseltetik a magyar gabona iránt a kellő bizalommal, e bizalmatlanságnak oka pedig onnan van, hogy a magyar kereskedelem nem bírja a külföldi fogyasztók tömeges szükségleteit egyforma osztályzatú áruval állandóan kielégíteni, mert nem rendelkezik azon segédesszözökkel, melyekkel a gabona keverését, tömegesített osztályozását vidékenként nagyobb mennyiségben eszközölni lehetne.

E mellett még nagyobb bajunk az, hogy a magyar gabona termelői ki vannak zárva a lehetőségéből annak, hogy a külföldi fogyasztókkal közvetlenül érintkezhesse, mert még a nagyobb uradalmak sem bírnak tömegárukat szolgáltatni egynemű gabonából a külföldi fogyasztónak p. o. 100—150 waggon búzát stb. a kistermelők százezrei pedig még a hazai és osztrák nagykereskedőknek sem tudnak közvetlenül tömegárukat szolgáltatni, mely a teljes waggon rakományánál — 100 mmázsa — kezdődik, minél fogva ők a kis hazai piacokra vannak utalva, néhány métermázstól tevő gabona feleslegeikkel, hol az árakat a kiskereskedők limitálják és pedig oly alacsony árakra, hogy a szegény földműves ember alig képes gabonájából annyit árulni, hogy az állami, községi, felekezeti adóknak és egyéb a polgári kötelességeiből kifolyó terhes kötelezettségeinek elegendő tenni tudjon, úgy hogy mire a tél beköszönt, ugyszólván gabonája is eltogyott, pénze sincs. Ezen örökös nyomott anyagi helyzete miatt irítozik minden haladás és a kor szelleme által megkövetelt újításoktól, melyek pénzállozatot igényelnek, a mit nem is lehet rossz néven venni tőle. A vidéki piacok kiskereskedőit sem lehet azzal vádolni, hogy talán a szegény termelők terhes viszonyaiból származó kényszerhelyzetet akarják üzérkedési ezélok elérésére kihasználni, mert ők nem is adhatnak többet, mint mennyit tényleg fizetnek a gabonáért, mert ők sem rendelkeznek azzal a nagy kereskedelmi tőkével, mely lehetővé tenné, hogy oly tömegárukat vásároljanak össze, mellyel a külföldi fogyasztókat közvetítők kikerülése mellett közvetlenül láthatnák el osztályozott gabonával.

val. A sok aprómennyiségű gabona egybegyűjtése pedig sok költséget okoz p. o. magtárber, forgatás, rostálás, zsákbamérés, fuvarozás, levelezés stb., hát még az a nagy holt-tőke, mely a zsákokban, mérlegek és egyebekben fekszik. Ha mind ezen költségeket hozzáadjuk a piaci árakhoz és összehasonlítjuk azon árral, melyet a kiskereskedő a nagyobb kereskedőtől egy-egy waggon rakományért kap, látjuk, hogy a különbözet mint nyereség nagyobb azon összegnél, melyet a kiskereskedő a tisztességes polgári haszon címén, kereskedelmi kvalifikációja és forgótőkéjéhez arányosítva meg is érdemel. A gabona termelő polgárt megillető, de meg nem kapott hasznót tehát nem a kiskereskedő ragadta magához, hanem megosztott azon sok közvetítő kereskedő között, kiknek kezén keresztül jutott el gabonája a külföldi fogyasztó birtokába.

Sokan vannak hazánkban, a kik azt hiszik, hogy Amerikában csupa őserővel bíró, kevés munka után bőven termő rengő kalászosokkal borított mezők vannak és így könnyű nekik velünk versenyre kelni s miniket az európai piacokról lezseríteni; pedig valójában nem így áll ám ez, mert a föld ott sem mivel esűdakat, az őserőfirtása pedig nálunk még nehezebb munkát igényel mint nálunk és így ott is áll az a közmondás, hogy »a ki korán kel, aranyat lel« vagy »a ki szemetet vet, gazt arat.«

Az amerikaiak azelőtt épp oly nehezen tudták gabona feleslegeiket értékesíteni, mint mi jelenleg, de mert ők az ő utólagos alkotó szellemük és rendkívüli találékonyságuknál fogva gyorsabban felismerik az uralkodó bajok és nehézségek gyögyomódjait: gyorsabban határoznak és cselekednek is mint mi. Így történt náluk tehát az is, hogy a gabona tömegárusítása és osztályozása végett a közelmúltban megkezdették a műszerkezetű Elevátoros gyűjtőmagtárak felállítását és miután az eszme a gyakorlatban kitűnőleg sikerült, csakhamar kiterjesztették az Elevátorokat az egyesült államok majdnem minden vasutállomással bíró városai és nagyobb községeire is. Rendszerint a vasutállomásokon állították fel ezeket, vagy ha nem ott, akkor vasuti vágánnyal kötötték össze. Az amerikaiak példáját követve Oroszország — a mi másik vetélytársunk — is nagy mennyiségben állított fel Elevátorokat vasuti állomásain, jelenleg pedig a nagy német államban állítják fel azokat és így a haladás varázsvesszejének érintését mi sem fogjuk kikerülhetni, de nem is akarjuk kerülni s habár kissé elkésve jött is, de azért üdvözlőjük örömmel a komoly akaratot, mely a mi közgazdaságunk vezérférfaiban és a kormánykörökben ébredt a vidéken felállítandó Elevátoros gabonarakta-
rak érdekében.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház május 8-iki ülésében folytatta a kir. táblák decentralizációja tárgyában beadott törvényjavaslat 13. §-ának tárgyalását.

Chorin Ferenc az igazságügyi bizottság előadója ajánlja az igazságügyminiszter által beadott módosításokat, melyeket az igazságügyi bizottság is elfogadott s ennek alapján újból szövegezte a

13. § t, a háznak elfogadásra, kérve egyszersmind a Simonfay János képviselő által benyújtott módosítvány mellőzését.

A ház vita nélkül elfogadta a szakaszt. Ezután a képviselőház számvizsgáló-bizottságának jelentése az 1889-iki második félévi pénztári számadás megvizsgálásáról elfogadottnak.

Következik a kereskedelemügyi miniszternek előterjesztése a brassó-háromszéki helyi érdekű gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről.

Neményi Ambrus a közlekedésügyi bizottság előadója: A székelyföldi vasutak ügye annyiszor tárgyalott a képviselőházban éppugy, mint a sajtóban, hogy bátran feltehetem, hogy ez úgy a ház minden tagja előtt éppoly ismert, mint a milyén rokonszenves. Midőn tehát ez előterjesztést a bizottság részéről tudomásvétel végett ajánlom, egyszerűen arra szorítkozom, hogy ismertetem az előterjesztés főbb pontjait.

A brassó-háromszéki helyi érdekű vasut a következő három részből áll, melyek mindegyikének megvan a maga külön hivatása: 1. a Kézdi-Vasárhelytől Brassóig vezetendő vonal; 2. a Brassótól Zernestig (a román határ közelében) vezetendő vonal; 3. a Brassótól Hosszufaluig vezetendő vonal, mely tramvayszerűen fog berendezettni és kezelettni. A három vonalnak tényleges építési tőkéje 3.200.000 frttal lett megállapítva. Ezen 3.200.000 frtnyi tényleges építési tőke a következőképen fog fedeztetni: az 1888. IV. t.-cz. értelmében az építési tőke 35%-a, vagyis 1.120.000 frt biztosítására törzsrésztvények fognak kibocsátatni. Ezen összeghez hozzájárul: az érdekelttség 631.800 frttal, az állam: a postaszállítás fejében 320.000 frttal, a helyi érdekű vasutak segélyezésére szánt alaptól 168.200 frt, összesen 1.120.000 frt.

Mint hogy a vasut oly vidéken vonul át, mely eddig minden vasuti összeköttetés híján volt és különben is alkalmas arra, hogy ott élénk gazdasági élet fejlődjék, a bizottság örömmel veszi tudomásul a jelentést és kéri a t. házat, méltóztassék azt a maga részéről is tudomásul venni és hasonló tudomásulvétel végett a főrendiházzal közölni. (Helyeslés)

A ház a jelentést tudomásul veszi.

A képviselőház máj. 9-iki ülésének tíz pontból álló tárgysorozata másfél óra alatt elintéztetett. Az itélőtáblai törvényjavaslatot a ház harmadszori felolvasásában is elfogadta. Az Emich által referált kereskedelmi és hajózási szerződésre vonatkozó javaslat szintén elfogadottnak; a köfjéti-telepekre vonatkozó jelentést pedig tudomásul vette a ház.

Felvinczi Gál Jenő öt rendbeli mentelmi ügyet adott elő s a ház mindenikben a mentelmi bizottság javaslatát fogadván el, Györffy Gyula és Mikó Árpád, Kapotsfy és Hentaller, Szendrey és Jesszenszky László képviselők mentelmi jogát felfüggesztette.

Végül a Lörinczy György által előadott kérvények intéztettek el — és pedig mindenben a kérvényi bizottság javaslatai szerint.

A képviselőház ülészaka legfelsőbb leirattal e hó 10-én berekesztetett. Az új ülészak hétfőre hivatott egybe. Az ülés az elnök zajos éltetésével ért véget.

A képviselőház május 12-iki ülésében alelnököknek gróf Andrássy Tivadart és Bokrost választotta meg, jegyzőknek maradtak az eddigiek, csak Zay helyébe került Balogh. Azután az osztályok alakultak meg. A főrendiház szintén eddigi tisztikarát választá meg újra.

Háromszékmegye közigazgatási bizottsága május havi üléséből.

(Folyt. és vége.)

Eötvös K. Lajos, kir. tanfelügyelő jelentése a következő:

Az elemi iskolák legnagyobb része október elején nyitvatván meg, a tananyag-feldolgozás a tavaszi munkaidőig nem adhatott az ismétléseknek helyet s így a törvényszabta minimális szorgalom-idő 5–6 hétig együtt kell hogy tartsa a növendékeket. A tanév későn megkezdésének hátrányára még augusztus hónapban figyelmeztettem az iskolaszékeket, most pedig körlevélben övtam az összes iskolákat a «legkevesebb 8, illetőleg 9 hónap» letelte előtt évrő vizsgálat kitűzéséről. De ha a vizsgálatig terjedő tanítási idő által helyreépítotatik figyelmeztetésemhez képest a szabályellenesen hosszúra nyújtott szünidők mulasztása: az évrő vizsgálatok az eddiginél szigorubb mértékkel lesznek mérlegelhetők; mert kevés iskolamulasztás zavarta eddig a beérkezett havi kimutatások szerint a tanítás menetét, és az állami megközségi népiskolák beléti jelentései április hónapban is kedvezőleg hangzanak az oktatás előhaladásáról.

Közvetlenül kevesebb iskolánál nyílt ugyan alkalman e haladás mértékét megfigyelni, mert a hivatalon kívül töltött 9 nap alatt inkább külső rendezési ügyek foglaltak el; de az iskolák beléti fejlődésnek megvizsgálására fölkértem az összes min. iskolátogató urakat, kik közül néhányan már szívesek voltak értesítést is adni tapasztalataikról.

A jelzett 9 nap alatt Bodokon, Előpatakon, K. Váráshelyt, Bodolán és Budapesten jártam, meg a sepsiszentgyörgyi polg. és el. leányiskolák megvizsgálását befejeztem és az el. fiúiskolát vizsgáltam — egy osztály hiján — meg. Vizsgálatom tárgyát képezte így 4 község iskolájának 10 osztálya. A kézdívásárhelyi felsőnépiskola műasztalos tanműhelyének megnyitása tárgyában lehetővé vált a mélt. főispán ur által előnkileg már fölterjesztett oly javaslat tétele, melynek a magas kormány részéről remélhető elfogadása felsőnépiskolánk ez életkérdését megoldani fogja.

Az irtóai munkaforgalom adatai április hóról ezek: Iktatómra érkezett 307 beadvány, ebből és az előző hónapról feldolgozatlanul maradt 9 ügydarabból elintéztam 300-at, 602 kiadvánnyal. Közíg. biz. ügydarab pedig kiosztott 36, közülök 15-öt előző ülésben és előnkileg már referáltam, 21-et pedig, az időközben érkezett 5 ügydarabbal együtt s így összesen 26 darabot jelen ülésre hoztam előadói véleménynyel föl.

Dr. Kovács Gyula, kir. alügyész szerint:

A kézdívásárhelyi kir. törvényszéki, valamint a megye területén levő kir. járásbírósi fogházakban a múlt hó utolsó napján le volt tartóztatva összesen 48 elítélt, 15 vizsgálati fogoly, együtt 63; ezek közül 53 férfi, 10 nő.

Időközben megfordult még az említett fogházakban 35 egyén.

Rabtartási költségekre kiadatott összesen 150 frt 63 kr, költségterítmeny befolyt 49 frt 74 kr.

Bűnvádi jelentés beérkezett 42, ezek közül 1 gyilkosság büntette miatt.

Törvényszéki boncolás 4 esetben volt.

Dr. Antal Mihály, megyei főorvos a közegészségügyi állapotokat az alábbiakban vázolta:

Az általános közegészségügyi állapot e hónapban kielégítő volt, a multkoz képest javulást mutatott.

A járási orvosok jelentése szerint a járásokban fertőző betegség sem járványosan, sem szörványosan nem fordult elő. A kanyaró, mely Kézdí-Vásárhelyen február 24-ike óta járványosan uralkodott, e hó első felében megszűnt.

Másnemű heveny megbetegedések sem voltak gyakoriak s leginkább a légutak hurutos bántalmához tartoztak.

Orvosrendőri hullavizsgálat teljesítettett hirtelen halálánál 3, véletlen esemény általi halálánál 1 és lövés általi öngyilkosságnál 1 esetben.

Nagy Gyula, kir. erdőfelügyelő a közigazgatási erdészeti bizottság f. évi április havi működéséről a havi jelentést előterjeszti, melyből felmentjük:

A kir. erdőhivatal munkakimutatása felterjesztett a földmívelésügyi m. kir. miniszteriumhoz.

Maksa község ideiglenes tüzemterve módosítása iránt beadott kérése elutasított volt.

Futásfalva község favágatási s községi erdővétel és eladási ügyben az alispán további eljárásra hivatott fel.

Barátos község közbirtokosságának erdőrendészeti áthágása tárgyában a földmívelésügyi m. kir. miniszteriumhoz felterjesztés tétetett.

Bereczk község erdőrendészeti áthágása tárgyában hozott határozat kihirdetési tanusítványa irattárba helyeztetett. Továbbá 175 frt pénzbüntetés elszámolása tárgyában a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz jelentés tétetett.

A sósmezői erdősitések tárgyában kelt miniszteri rendelet kihirdetési tanusítványa irattárba helyeztetett. A közbirtokosságnak rendkívüli felhasználat engedélyezéséért beadott kérése pártolólág felterjesztetett a földmívelésügyi m. kir. miniszteriumhoz.

Kézdí-Vásárhely város erdejére vonatkozó 1890. évi költségelőirányzat tárgyában tett alispáni előterjesztés tudomásul vétetett.

A tölgyerdősítések foganatosítására időhaladékot engedélyező miniszteri leirat a kir. erdőhivatalnak kiadatott.

A zágoni közbirtokosság erdeje után 1888, 1889. és 1890. évekre kirótt erdőgondnoksági díjak helyesbítése tárgyában az alispán ur felkérte a szükséges adatok betérjesztésére az erdőbirtokosságot értesíteni.

Ezután több folyóügy intéztetett el.

Az 1890—1891 tanévi iskolakötelesek összeírása tárgyában a következő határozatot hozta a közíg. bizottság:

Bár az 1883. decz. 10-én kelt 42.001. sz. közokt. min. körrendeletnél fogva a téli hónapokban lett volna eszközöndő a tankötelesek összeírása, mint erre a m. el. 156. sz. határozatunk által figyelmeztetve is lőnek bizottságunk által az összes községek a tek. főszolgabíró és polgármester urak utján: minthogy csupán Kis-Borosnyó, Egerpatak és Feldoboly kis községek részéről érkezett e munkálát be, az idézett magas körrendeletnek jővőben szorgos szem előtt tartására figyelmeztetés mellett az 1890—1891. tanévi tankötelesek összeírásának eszközölésére f. évi május hava tűzetik kivételképen ki.

Minden község haladéktalanul foganatosítsa az összeírást, melynek házról-házra bejárással és összeszámlálással kell történnie, a kereszteleési anyakönyv és a f. évi beiskolázás adatait csak segítő és ellenőrző eszközül használhatván. Az így gyűjtött hiteles adatokból a «Népoktatási vegyes nyomtatvány B» jelzésű közokt. min. minta szerinti rovatos iven összeállított, csoportok és nemek szerint összegezett s az előjáróság által aláírt lajszromok 3 egyenlő példányban szerkesztetvén: f. évi június 5-ig egy példány a helyi iskolaszéknek, egy példány a tek. főszolgabíró (polgármester) urakhoz nyújtandó be. A tek. főszolgabíró és polgármester urak pedig felhivatnak, hogy az egybegyűlt összeírásokat legkésőbb június hó 15-ig terjeszszék közíg. bizottságunkhoz be. Az összeírás harmadik példánya a községi levéltárba helyezendők.

A tankötelezettség meghatározásánál az iskolai — nem pedig a naptári — év tartandó szem előtt. A tankötelezettség tartamának első éve az, melyben a gyermek életének 7-ik évébe lép, utolsó esztendeje pedig az, melyben 15-ik életévét betölti. Vagyis az 1875. szeptember 1-től 1878. aug. 31-ig terjedő időközben születettek az 1890—91. tanévnek ismétlő tanköteleseiül, az 1878. szept. 1-től 1884. augusztus 31-ig időközben születettek pedig mindannapi tanköteleseikül irandók össze.

E rendelet haladéktalan kihirdetésével és szorgos végrehajtásával az illető főszolgabíró és polgármester urak bizatnak meg A beérkezett 3 összeírás a sepsi-járási többi községbeli munkálatainak betérjesztéséig nyilvántartandó.

A brassó-háromszéki vasut.

(Az engedélyokmány.)

(Folytatás.)

14. §. Az élelmi szereknek a belföldön beállott rendkívüli megdrágulása esetében joga van a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek azok fuvar-

dijait — a drágaság tartamára — az engedélyokmányi legmagasabb díjtételek felére leszállítani.

15. §. A katonaság és katonai javak leszállított díjtételekkel szállítandók és pedig egyrészt a cs. és kir. közös hadügyminiszter és a m. kir. honvédelmi miniszter, másrészt a vasutigazgatóságok között 1877. évi szeptember 15-én megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január 1-én hatályba lépett katonaszállítási díjszabás és annak függeléke alapján.

A katonaszállítás iránt létrejött, vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb egyezmények ezen engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

A fentebbi határozmányok alkalmazandók továbbá a pénzügyi, valamint a közbiztonsági közegek és végül a fegyverek szállítása tekintetében is.

Az engedélyesek kötelesek alkalmazkodni a katonai szállításokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodások és egyezményekhez, melyek által a szállításhoz szükséges felszerelési tárgyak beszerzése és készmentése, a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kíségetés és a katonai egészségügyi célokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Kötelesek továbbá az engedélyesek azon határozmányok és szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra s azoknak béke idején új építkezésekhez, vagy fenntartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag a cs. és kir. közös hadügyminiszterium által kiadottak vagy megállapítottak fognak.

Háború és mozgósítás esetén kötelesek az engedélyesek a szabadságosokat és tartalékosokat, a szabályszert igazolvány alapján, a lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól a rendeltetési helyhez legközelebb eső állomásig, a katonai leszállított díjszabás alkalmazásával szállítani.

A katonai szállításokra vonatkozó fenti határozatok és kedvezmények önként érthetőleg érvényesek a szolgáltatásban utazó m. kir. honvédségre és azon csapatokra is, melyek mint a hadsereg kiegészítő részei, a népjog oltalma alatt állanak.

Végül kötelesek az engedélyesek feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, hadi tengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag, az 1868. évi XL. t. cz. 38. §-ában és az 1873. évi II. törvényekben megállapítva.

16. §. Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett örkődő hatóságok megbízásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyokmány alapján való megóvása végett, vagy jövedéki célokból a vasutat használják és azt, hogy az illetékes hatóság által megbízattak, igazolják, uti máhálkkal együtt ingyen szállítandók.

17. §. Az engedélyesek a jelen engedélyokmány tárgyát képező vasuti vonalokon vagy annak csak egyes részein is, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter kívánatára a m. kir. postát szállítani kötelesek.

A postaszállítás feltételeit az 1888. évi IV. t. cz. 4. §-ának b) pontja értelmében a kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendeleti uton fogja megállapítani.

A vasut igazgatósága és alárendeltjei, vagy ez utóbbiak közt váltott szolgálati levelezés, a vasuti közegek által postabérmentesen szállítható.

18. §. Az engedélyezett vaspályavonal mentén vagy az egyes állomásokban szükséges üzleti táv-írdák, távbeszélők vagy villamos jelzők iránt, az 1888. évi XXXI. t. cz. és az annak alapján kibocsátott rendeletek határozmányai mérvadók, melyekhez az engedélyesek szorosan alkalmazkodni kötelesek.

A távírdák, távbeszélők és villamos jelzők, felállításához, berendezéséhez és üzletben tartásához, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter előzetesen külön engedély eszközöndő ki, mely alkalommal az építés, berendezés és üzletben tartás feltételei a kereskedelemügyi m. kir. miniszter által rendeleti uton fognak megállapítottatni, mihez engedélyesek alkalmazkodni kötelesek.

Engedélyesek a vasutra vonatkozó építési engedély kinyerése után a távírdák, távbeszélő vagy villamos jelzők létesítésének engedélyezése iránt még oly időben kötelesek a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez folyamodni, hogy a szóban forgó berendezések a vasut forgalomba helyezése alkal-mával szintén már teljesen készen használhatók legyenek.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter részére fentartva marad a jog, hogy a vaspályavonal mentén szükséges üzleti távírdák vagy távbeszélő vezetékeknek a pálya indóházain, esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőt, valamint a for-gatható védjelző készülékekkel való kiépítését, a részletekre nézve az illető posta- és távírdá-igazgatóság és az engedélyesek közt, a kereskedelem-ügyi m. kir. miniszter jóváhagyásának fenntartása mellett, jegyzőkönyvileg megállapított feltételek-

nek megfelelően saját közegei által foganatosíthassa.

Ez esetben, a mennyiben az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetékkel egyidejűleg állami távirda- vagy távbeszélő vezeték nem építtetnék, engedélyesek kötelesek az oszlopok és más építési anyagok összes árát s az összes építési költségeket, — a mennyiben pedig egyidejűleg állami távirda- vagy távbeszélő vezeték is építtetnék, az üzleti vezeték anyagainak árát és az összes építési költségeknek az üzleti vezeték létesítésére fordított aránylagos részét, a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek megteríteni. Mindkét esetben kötelesek engedélyesek az építkezéshez szükséges összeget az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni, — és az oszlopokat s a többi építési anyagokat az építendő pálya mentén, az illető posta- és távirdaigazgatóság által meghatározott módon és időben, a már lerakott vasutvágányon saját költségükön szétosztatni.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszternek jogában áll a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor állami távirda, esetleg távbeszélő vezeték alkalmaztatni, ez esetben azonban az oszlopok, az állam költségén való fenntartás kötelezettsége mellett már ekkor az állam ingyen tulajdonába mennek át.

Az üzleti távirda, távbeszélő és villamos vezetékek és berendezések, összes alkatrészeikkel együtt, a vasut kiegészítő tartozékát képezik, ennélfogva a jelen engedélyokmány 22. §-ában megállapított esetekben és módok szerint az államra hárulnak át.

Egyébként az 1888. XXXI. t. cz., valamint az ennek alapján kibocsátott vagy kibocsátandó miniszteri rendeletek határozmányai, továbbá a hazai vasutakkal a távírdákra nézve 1877. évben kötött egyezmény határozatait az engedélyesekre nézve is kötelezők maradnak és lesznek.

(Vége következik.)

Különfelek.

— **A tavaszi országos vásár** f. hó 10. 11. és 12-én meglehetősen élénk volt. Tavaszi vásáraink rendezésén gyöngyén szoktak sikertülni, de az idén legalább közepes eredményt lehet konstatálnunk. Különösen a barompiacon volt nagy forgalom. Behajtott összesen 1257 drb marha, melyből eladatott 713 drb.

— **A fagyos szentek** három napja egész ártatlanul telt el, sem hó, sem fagy nem volt s csupán heves északkeleti szelek adtak jelt arról, hogy a félelmes szentek napja van. A hőmérő a 3 kritikus nap alatt 10 R^o-on alól alig szállt.

— **Hymen.** Csikszentmihályi Sándor Kálmán, tordai kir. törvényszéki bíró és földbirtokos, Maros-Tordamegye törvényhatóságának bizottsági tagja, az E. M. K. E. és az erdélyi-részi kultur-mozgalmak ügybuzgó bajnoka s városunk köztiszteltetben álló volt törvényszéki bírója, május 10-én tartotta eljegyzését Mező-Pagocsán (Maros-Tordamegye) Dindár Ilona kisasszonnyal, római szent birodalmi lovag Tintarusi és gyulafehérvári Dindár Elek és neje nagyajtai Cserey Mária bájós és szellemes leányával. Aldást és boldogságot kívánnak e szép frigykötéshez!

— **Májális.** A «Kézdivásárhelyi önkéntes tűzoltó-egyesület», mely szép és sikeres mulatságokat szokott rendezni, jövő vasárnapra ismét egy sokat ígérő májálisat vett tervbe, melyen a tánczcon kívül többféle mulatságok fogják a közönséget szórakoztatni. A mulatni vágyók bizonyára egy igen kellemes napot szereznek maguknak, ha ezen májálison megjelennek.

— **Pályázat** Háromszékvármegye területén több I-ső és II-od osztályú erdőőri állás jövőn üresedésbe, melyek közül az elsővel 300 frt, a másodikkal pedig 250 frt járandóság van összekötve, a háromszékvármegyei közigazgatási erdészeti bizottság pályázatot hirdet; pályázni óhajtok az erdő-törvény 37. §-ában előírt kellekkel felszerelt folyamodványukat folyó évi május hó végéig a közigazgatási erdészeti bizottsághoz Sepsi-Szt-Györgyön nyújták be.

— **A háromszéki műmalom** kérdésének végleges megoldását jelenleg nem akadályozza egyéb mint azon körülmény, hogy Háromszékvármegye területén még nincsen befejezve az egyes vízi művekre vonatkozó jogosultság megállapítását tárgyzó eljárás s így azt sem lehet tudni, hogy a rendelkezésre álló vízi malmok közül melyiket volna célszerű műmalommá leendő átalakítás céljából megvásárolni. Most azonban a tárgyalások folyamatban

vannak s így nem sokára ezen egyedüli akadály is megszűnik s a műmalom részvénytársaság megalakul.

— **A hajtóvadászat.** Farkasok grasszálnak Arapat, Szentkirály, Előpatak erdőiben s ha szabad a «jó értesült köröknek» feltétlen hitelt adni, 15—20 darab fenevad is lappang ezekben az erdőkben. Május 12-én hivatalos hajtóvadászat volt rájuk s egyik illyefalvi puskás szerencsére el is ejtett egy jól kinőtt farkast. A hajtóvadászaton ezen kívül még egy róka is került terítékre.

— **A katasztrófák földjéről.** Nulla dies... nem mulik nap a nélkül, hogy Amerikából katasztrófa híre ne érkezzék. Csak két napja, hogy a long-pointi tébolyda égéséről tett jelentést a kábel, s már ismét hasonló, bár kisebb arányú katasztrófa hírért hozza a villamos sodrony New-Yorkból. Egy távirat szerint ugyanis New York államban, a Norwich mellett levő szegényház és tébolyda leégett. Tizenhárom ember, köztük tizenegy hűlye a lángok áldozata lett.

— **Stanley könyvét,** melynek magyar kiadására kizárólag a „Budapesti Hírlap” és Ráth Mór van jogosítva, érdeklődéssel várja az egész művelt magyar közönség. Egyes hírlapok és könyvkiadók ezt az érdeklődést akarván kizsákmányolni, egy idő óta különböző kiadványokat hoznak forgalomba; mi több egyikük azt sem átalította, hogy Stanley még sajtó alatt levő nagy művének címét bitorolva, „A legsötétebb Afrikában” czim alatt indította meg a maga értéktelen közleményeit. Mindezek a könyvek, közlemények alkalmasak arra, hogy szándékosan vagy a nélkül — azt a téves hitet keltsék a közönségben, mintha ez Stanley várva-várt nagy könyve, vagy pedig annak hiteles kivonata volna. Már pedig — egyebektől eltekintve — lehetetlen ez annál az egyszerű oknál fogva, mert Stanley könyve: «A legsötétebb Afrikában», azzal a szerződésbeli kikötéssel bocsátott az összes kiadók rendelkezésére, hogy a munka közlése bármely nyelven csak akkor kezdhető, a mikor a pecsét alatt levő eredeti angol ívek Londonban a könyvpiacra bocsáttatnak. Jelenhetnek meg tehát Budapesten, illetve Magyarországon könyvek és hírlapi közlemények, a melyek Stanleyre vonatkoznak, de a híres utazó által írott nagy mű csakis a „Budapesti Hírlap”-nál és Ráth Mórál jelenhetik meg május végén, vagy június elején. Ezt szem előtt kell tartani mindazoknak, kik a világhírű utazási mű iránt érdeklődnek, nehogy félrevezetessenek és pénzüket értéktelen férczelményekre adják.

Törvényszéki csarnok.

Az 1889. évi november 15-én, bereczki György István Kézdi-Vásárhelytől jó vásárt csinálván, este 9 óra tájt haza érkezett Bereczkébe.

Bereczk Kézdi-Vásárhelyhez épen 15 kilométer s így nem csoda, ha György István vacsorát kívánt, mert a mint kapuján benyitott, felesége ébresztésére énekelt, hogy:

Nekem olyan asszony kell,
Ha beteg is keljen fél,
Főzse meg a vacsorát
S úgy várja haza az urát.

Ekkor délezzegen belépett házába, hol felesége is igen jó kedvű volt, mert köztünk legyen mondván, György István is, az előljárási bizonyítvány szerint, „itkányos”, férjének vacsora helyett ő is visszaenekelt:

Ki az urát nem szereti,
Sárgarépát főzzön neki.

Erre a házaspár el kezdett ölelkezni, de oly hosszan, hogy annak szeretett fiok, József, vetett véget, leültetvén az öreg György Istvánt olyformán, hogy a láda fedele betörtött alatta, neje pedig gyöngéd kezeivel egy cserépdarabot úgy vágott fejéhez, hogy a szegény ember feje 28 nap alatt gyógyult meg. György István ezen váratlan fogadtatást a bereczki előljárásnak be akarta jelenteni, de fia József, — ki oly magas bizonyos tennetel rendelkezik, hogy valamikor bizonyosan villámütésben hal meg, minthogy a villám a magas tárgyra szokott lecsapni, — nem eresztette ki az ajtón. Ezért ült ma anya és fia a vádlottak padján, György Istvánné szül. Molnár Anna egy havi fogházat, 2 frt pénzbüntetést, behajthatatlanság esetén további egy napi fogházat és egy évi hivatalvesztést, György József pedig 6 napi fogházat és egy évi hivatalvesztést kapott. György Istvánnak mindeire csak az volt a megjegyzési valója, hogy „az asszonyt tán nem kell vala megbüntetni, mert ezentul inkább nem lesz vacsora”. Az ítéleten megnyugodtak.

Folyó év február 13-án Lemberg köztségben „zártkörű” táncmulatság lévén, lemhényi Réthi Imre kovácsmester is „hivatalos” volt. Réthi Imre mint aféle büszke arisztokrata Lukács Tódor Jánoskal keccszintani nem akart s e miatt összekeccszantak és egymást megharapdostak. Réthi Imre Lukács Tódor Jánosnak balorczáját harapta meg, minek folytán ott egy krajczár tőrfogatban, most is egy szépség gödröskébe diszeleg. Lukács

Tódor János viszont Réthi Imre áll-csucsán egy jóság gödröskét harapott s ennek köszönheti Réthi Imre, hogy ezáltal olyan arcot nyert, mintha mosolyogni akarna. Lukács Tódor János nem panaszkodott, Réthi Imre azonban igen, miből látható, hogy még sem olyan jó, mint alla mutatja, mert panasza folytán Lukács Tódor János 14 napi fogházat, 2 frt pénzbüntetést, behajthatatlanság esetén további egy napi fogházat kapott.

Vádlott megnyugodott.

Sepsimartonosi Darócz Dani házi czigány, Gecezi József és Gecezi Miklós czigányokat mult év márczius 20-án meghívta kovácsolókálakába, este pedig „fagyütögetőbe”. A mint az erdő felé Fejes János kertje mellett elé haladtak, Gecezi Miklós megállított és elragadtatva szólt: „istenem besipen bég ázs á bárány, in soha életemben nem ettem bárányhúst.” Darócz Dani válaszolta: „Ha nem ettél, ma eszel.” Alig lett tíz óra, a három jó madár Fejesnek 2 bárányt elemelet, de Fejes János a kutyaugatásra figyelmes lévén, hátra ment istállóházhoz, a lakatot leütve, 2 báránynak pedig hült helyét találta; az esetet az előljárásnak rögtön bejelentvén, tetteseket még azon éjjel elfogta.

Darócz Danit és Gecezi Józsefet, a megtartott végtárgyalás után, 6—6 havi börtönré, három évi hivatalvesztés és politikai jogaik gyakorlatának felfüggesztésére; Gecezi Miklóst pedig, minthogy a tett elkövetésekor 16 éves nem volt, három havi fogházra ítélte a tkts. kir. törvényszék. Vádlottak megnyugodtak. Gecezi Miklós és Gecezi József vad réce természettel bírván, nehogy elröpüljenek, rögtön bezárattak. Darócz Dani büntetése megkezdése — nemzetgazdasági szempontból, mint-hogy vasat kell „élleni” — május 10-étől július 10-ig 2 havi időhaladékot kapott, mit ő egész októberig kért meghosszabbítani, s midőn felvilágosítottat a felől, hogy 2 hónál hosszabb idő, törvénytől fogva nem adható: Darócz Dani ebbe bele nyugodott, megjegyezvén, hogy „há á tervény 2 hónál hosszab halasztást nem ad, hát jó s én nem is kérek annál többet, csak á két hónap má-tól számítva októberben járjon le.” Pixidarius.

Közigazdaság.

Pályázat erdősítési jutalmakra.

A földmívelésügyi m. kir. minisztérium, az orsz. erdei alappól a magasabb hegységek fennsíkainak, tetőinek és gerinceinek vagy meredek oldalainak, s illetve a közigazdasági érdekből erdészetiileg mivelendő oly területeknek beerdősítésére, melyeken hegyomlások, hó- vagy köögörgetegek megakadályozása, szélvizek és vizek rombolásának, valamint a futóhomok tovább terjedésének meggátolása végett az 1879. évi XXXI. t. cz. 165. §-ában megjelölt erdősítés közigazdasági szempontból szükséges, s a melyeken létrejövő erdők véderdőkül fognak szolgálni, a folyó 1890. évre 3 nagy jutalmat és 3 elismerő jutalmat tűz ki.

Az 1-ső nagy jutalom 1000 franc aranyban

A 2-ik	„	800	„	„
A 3-ik	„	500	„	„
Az 1-ső elism. jutalom	400	„	„	„
A 2-ik	„	200	„	„
A 3-ik	„	100	„	„

Ezen jutalmakra versenyezhetnek mindazon erdősítések, a melyek a folyó 1890. évben nem állami költségén foganatosítottak; még pedig a nagy jutalmakra, ha egy tagban legalább 25 kat. holdra, az elismerő jutalmakra pedig, ha egy tagban 10 kat. holdra terjednek. Ehez képest versenyző lehet minden erdőbirtokos, vagy birtokostestület és illetve polgári, egyházi és urbéres község.

A kiadandó jutalmakban azon erdőbirtokosok s illetve azon erdősítések részesülnek, kiknek költségén s illetve kiknek tanácsa szerint és felügyelete alatt az erdősítés teljesített, feltéve, hogy a jutalom odaitelésének idejében azok a jutalmazott új erdőknek még birtokában vannak, illetve azt erdősítési minőségben kezelik s az erdősített területet a beerdősítés biztosai kezének elősegítése végett a folyó évtől, vagy az első munkálattól kezdve a jutalom odaitelésének idejéig állandóan gondozták s a versenyző területen netalán pótlólag szükséges újabb erdősítési munkálatokat is évenként eszközölték s a létrejövő erdőnek véderdönként való kezelése iránt intézkedtek.

A jutalmak az 1895. évben szolgáltatnak ki s azok két-harmadrésze az erdősítés költségeit viselő erdőtulajdonost, egyharmadrésze pedig az erdősítést teljesítő erdősítést illeti.

A jutalmakat a földmívelésügyi m. kir. minisztérium által, az országos főerdőmester vagy helyettesének elnökelete alatt, erdősítéstől alakított öt tagu bizottság ítéli oda, még pedig a beerdősítés s illetve a szükséges állabalakulás biztosításának megtörtént igazolása alapján a teljesített erdősítés közérdekű becslésének sorrendje és minősége szerint.

A bírálóbizottság ítéletének alapjául szolgálnak az illetékes közigazgatási erdészeti bizottságnak s illetve a kir. erdőfelügyelőnek a versenyző er-

dösítések felett adott javaslatai és a bírálbizottság részéről esetleg teljesítendő helyi szemlék.

Felhívtnak tehát mindazon erdőbirtokosok, kik a f. 1890. év tavaszi vagy őszi erdősitési ideje alatt a kezdetben megjelölt minősítéssel bíró erdősitést teljesítenek, és a kitűzött jutalmakra pályázni kívánnak, hogy a folyó évi tavaszon történő erdősitést illetőleg legkésőbb folyó évi július hó végéig, a folyó év őszén történő erdősitést illetőleg pedig legkésőbb folyó 1890. év december 26-ig az erdősités helyének, telekkönyvi számának, a terület nagyságának (kat. holdakban), az erdősitésre használt fanemnek, illetve fanemeknek s utóbbi esetben azok elegyarányának pontos megjelölése mellett, annál bizonyosabban jelentsék be a földmívelésügyi m. kir. miniszteriumnál, mert a pályázati feltételeknek bármely legkisebb részben való meg nem tartása esetében, a versenyben részt nem vehetnek

Budapest. 1890. év április hó 21-én.

A földmívelésügyi m. kir. Miniszterium.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Máriazell gyomor cseppek.
legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utóérhellen hatású az étvágytalanság, gyomor gyengeség, bűzös lehelet, savanyú felbőgés, szél rekedés, (Kollika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásától származik) gyomor görcsöt kemény széklet, székrekedést, az étel s itallal telerhelt gyomrot kitisztítja, elűzi a helégekkel, s gyógyít lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. Keltős üveg 70 Kr. Központi széküldési raktár: Brády Károly, gyógyszer-tára Krensiar (Morva ország).

Védjegy. Ovis! A valódi Máriazell gyomor cseppek sok féledéken utánoztatnak s hamisítanak, ezért valódiakat gyánant csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellett használati utasítás az is fel van tüntetve, hogy az Krensiarban, Guszek H. könyvnyomdájában nyomtatott.

A Keményseklés és székrekedés ellen, évok óta legjobb hatásuaknak bizonyult labdacso- sok is, sokféle képen hamisítanak, tehát ezek védelmére is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Krensiar gyogyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy dohoz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazell gyomor cseppek és Máriazell labdacso- k nem titkos szerek, a gyógyítható anyagoknak összetétele, minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazell gyomorcseppek és Máriazell labdacso- k kaphatók

Kapható: Kézdí.Vásárhelytől Kovács Ferenc gyógyszer-tárában; Tusnádon (fürdő) Dobay Sándor gyógyszerésznél.

29-43

Hirdetmény.

A Kézdí.Vásárhelyi Takarékpénztár igazgatósága értesíti a tőkét elhelyező közönséget, hogy folyó 1890. évi július hava első napjától mind az elhelyezett, mind az elhelyezendő tőke után 5% kamatot fizet. Az állami adót az intézet hordozza.

Kézdí-Vásárhelytől, 1890. május 7.

Az igazgatóság.

2-3

Szíves megfigyelésül!

Ezerszer és ezerszer jóiak bizonyult és orvosi tekintélyek, valamint számtalan magán személyek bizonyítványai által kiünterett készítmények:

Dr. MILLER mohnövényedve

meglepő hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyálkásodás, keletkező gúlmókor, egyáltalában a légzési szervek minden bántalmait ellen.

Tegélyben gyermekek és felnőttek számára.

Egy tégely ára 50 kr oszt. ért.

Dr. MILLER görcs elleni balzsama

számtalanszor fényesen igazolva gyomor-fájás és gyomorgörcs hányás, vérhas és puffadás ellen.

Használati utasítással együtt nagy üveg ára 1 frt 50 kr, fél üveg ára 80 kr o. é.

TYUKSZEM-BALZSAM,

hathatós szer tyukszem, szőnyöcs, fájós bőrvastagodás ellen.

Egy doboz használati utasítással együtt 48 kr o. é.

Kézdí-Vásárhelyen valódiu kaphatók: Fejér L. fiaí urak divat-szövet és kézműau- raktárában.

22-24

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1889. november hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1889. november hó 1-től.

Á l l o m á s o k				Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	Á l l o m á s o k				Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)						Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze- ben felé)	(érk. ind.)			11.24 11.39	11.49 11.59	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)						Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)			1.13 1.51	1.17 1.47	
Botfalva	"	5.37	7.07	2.15			Nagy-Enyed	(érk. ind.)			3.04 3.14	2.11 2.56	
Földvár	"	5.37	7.44				Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk. ind.)			3.08 3.14	2.46 2.56	
Mogyorós	"	5.57	7.58				Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)			4.01 4.01	3.30 3.30	
Apáca	"	6.15	8.09				Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)			5.56 6.45	5.08	5.32
Kőpecz	"	6.35	8.24				Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)			11.04 11.19		8.42
Agostonfalva	"	6.43	8.29				Budapest	(érk. ind.)			6.30 6.30		8.47 1.55
Alsó-Rákos	"	7.02	8.44										
Homoród	"	7.31	9.07										
Kacsa	"	7.51	9.19										
Erked	"	8.14	9.38										
Bene	"	8.38	9.52										
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	9.09	10.16										
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	9.33 9.43	10.29 10.36										
Medgyes	(érk. ind.)	11.04	11.38										

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délután 2 óra 34 perczkor

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul reggel	6.45	Székely-Udvarhely	indul este	6.00
Székely-Keresztur		7.28	Bögöz		6.33
Nagy-Galambfalva		8.18	Nagy-Galambfalva		7.09
Bögöz		8.40	Székely-Keresztur		7.46
Székely-Udvarhely	érkezik reggel	9.12	Héjasfalva	érkezik este	8.18

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdí-Vásárhelytől.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.